

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

ER KARL MARX IKKI DEYÐUR?

Tað gav veruligt endurljóð í Danmark, tá Steen Jakobsen, sjeføkonomur í danska Saxo Bank í samrøðu við finans.dk um dagarnar segði, at Karl Marx hevði rætt, tá hann greinaði kapitalistisku hugsjónina – at kapitalisman vil tera av keypiorkuni hjá lønmóttakarunum so tey ikki orka at keypa.

– Einasta búskaparliga model, sum kann forklára, hvat hendir í dag, er marxisman, segði hann.

Tað er ikki tí, at hesin leiðandi búskaparfrøðingurin í Saxo Bank er kommunistur. Í samrøðu í Deadline í sjónvarpinum hjá Danmarks Radio í gjárkvøldið útgreinaði hann sjónarmið síni nærri.

Hann visti á, at »trickle-down

economics« – altso tann búskaparligi logikkurin, har vit stápla sjampanjuglós oman á hvørt annað í eina pýramidu, skeinkja í tey ovastu og rokna við, at tað dryppar niður til restina – hevur bara ikki virkað.

– Um tú púra óheft kannar eftir, hvør bók best lýsir heimin beint nú, so kemur Das Kapital tættast. Marxisman peikar á, at man ultimativt rænir keypiorkuna frá arbeidarunum við at undirbetała teir, segði hann.

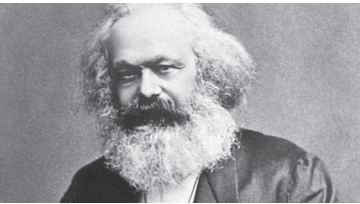
Hetta sjónarmið byggir hann á, at keypiorkan hjá arbeidara- og miðalstættin alsamt er minkað síðstu árin. Hon er ein minkandi partur av BTÚ, meðan vinningurin hjá feløgum er ein vaksandi partur av BTÚ.

Á henda hátt hevur arbeidara-

og miðalstættin ikki ein gong ráð at keypa ta vøru, sum tey sjálvi framleiða, og tá verður galin endi.

– Marxisman sigur, at í síðsta enda verður keypiorkan rænd frá arbeidarunum við at gjalda teimum ov lítið í løn. Og tað er júst tað, sum hendir í dag, heldur Saxo Bank búskaparfrøðingurin.

Hann heldur, at vit eiga at gera nógv størri iløgur í útbúgving og gransking. At vit øll mugu arbeida meira ella fáa meira burtur úr tí, vit gera. At iløgan í útbúgving og tøkni ger, at vit eru betur før fyri at gera tað, vit gera. At tað skal alla tíðina vera ein framdrift, um vit hvør í okkara lag skulu skap búskaparvøkstur.

Tað er greitt, at uttan búskaparvøkstur, so menna vit heldur ikki vælfærdina.

Íverksetan eigur tí at fáa størri virðing og undirtøku. Vit eiga at eggja ungum til at fara í gongd og stimbra innovatióin og hugskotsmenning.

Búskaparvøkstur er ikki nakað, sum politikarar skapa. Teir umsita bara og skapa karmar. Tað er vinnan og í síðsta enda fólkið, sum skal skapa henda vøkstur.

So kunnu vit toga henda veg ella handa veg alt eftir okkara politisku sannføring. Tað er eisini ein týðningarmikil partur av framdriftini, at vit ikki eru samd, men vilja náa sama máli.

Karl Marx ella ikki. Men orkar fólkið ikki at keypa, so verður eingin vøkstur.

Arbeidara- og miðalklassin missir alsamt keypiorku

Siga løgmanni hvar skápið skal standa

– Nú mugu vit kalla saman til fundar, har vit gera púra greitt, at hetta verður ikki góðtikið, sigur Marjus Dam, talsmaður teirra, ið vilja hava bummgjaldið avtikið.

Løgmaður hevur gjørt greitt, at bummgjaldið í Vágatunlinum verður ikki avtikið, hóast lánið í tunlinum nú er góðið.

Tað stendur í lógini, at tunnilin skal latast landinum fyri einki, tá ið útveganarkostnaðurin er góldin.

Hinvegin er stór ósemja um, hvat tað merkir. Marjus Dam, og fleiri við honum, tvíhalda um, at hesin kostnaður er sjálvst lánið í tunlinum, og tað er afturgóldið í hesum døgum.

Men bæði núverandi løgmaður Aksel V. Johannesen, og fyrrverandi løgmaður, Kaj Leo Holm Johannesen siga, at partapengarnir frá landinum hoyra eisini upp í útveganarkostnaðin og tí skulu teir eisini rindast aftur, áðrenn landið yvirtekur tunnilin.

Marjus Dam, tvíheldur um, at hóast lógin kanska er ógreið, er ongin ivi um, at politiski viljin var, at bummgjaldið skuldi takast av, tá ið lánið var góðið.

Hann sigur, at tey hava ein bólk, sum arbeidir við hesum, og í honum eru umboð fyri politisku valfeløgum í Vágum og í Norðoyggjum, umframt umboð fyri kommunurnar og vinnulívið.

Tí sigur Marjus Dam, at nú mugu tey í bólkinum tosa saman, tí tey kunnu ikki liva við svarinum frá løgmanni um, at bummgjaldið skal varðveitast.

Hann sigur, at skal bummgjaldið halda fram, merkir tað, at tey, sum koyra ígjøgnum tunnilin, skulu rinda hundræðtalsmilliónir afturat.

Partapeningurin í Vágatunlinum er 160 milliónir krónur og í Norðoyatunlinum er hann 235 milliónir. – Tað ber ikki til, at landið skal krevja hundræðtals milliónir afturat frá tveimum økjum í landinum, sigur Marjus Dam. Tað er harafturat peningur, sum longu er skattaður frammanundan.

Hann sigur, at nakað síðani roknaðu tey út, at tilsamans hava tey, sum hava brúkt Vágatunnilin, rindað

300 milliónir í bummgjaldi. Av teimum hava borgarar í Vágum góðið 120 milliónir og brúkarar aðrastaðni hava góðið 180 milliónir.

– Tað merkir, at borgarin í Vágum hevur góðið 40.000 krónur í part í miðal fyri tunnilin. Eitt húski við seks fólkom hevur við hesum góðið 240.000 krónur, men men eitt hús uttan fyri vágar, hevur góðið 24.000 krónur.

– Sostatt hava vit góðið 10 ferðir so nógv í miðal fyri hvørt fólk, og tað kann ikki halda fram longur.

Tí vónar hann, at allar góðar kreftir í Løgtinginum »fáa viðurskiptini í rættlag«, sum hann málber seg.

– Vit ætla ikki at góðtaka eina rokning upp á hundræðtals milliónir, sigur hann.

Jóla-ódnin er veðurlagsbroyting

JÓHAN MORTENSEN
KJAK SÍÐA 22

Selen verjir móti krabba

HEILSUSÍÐA
SÍÐA 12

Kundi eisini takkað øðrum miðlum

Stormur í eitt døgn afturat

Koyrilíkindini sera vánalig

- Upp í 67 m/s

Vindurin er eins ógvusligur í dag sum 23. desember.

Smyril broytir ferðaætlanina

Smyril broytir ferðaætlan morgin.

Løgreglan: Kaldbaksvegurin hættisligur

Her verður mælt frá at koyra bil í nátt

Tað er kolandi stormur, og summastaðni er eisini hált

Løgreglan: Lívshættisligt um alt landið

- Haldið tykkum fyr Guds skyld innandura, sigur Jón Klein Olsen, varapolitinspektørur.

Nakrar av teimum 82 yvirskriftunum um ódnarveðrið á in.fo á jólum

Hjá einum privatum miðli, sum sær tað sum sína skyldu at fara til arbeidis at kunna og ávara fólk, tá ein ódn brestur á sum á jólum, kennist tað eitt sindur kalt, tá løgmaður í takkarkvøðu velur ein fjølmiðil burtúr og takkar honum.

Annan jóladag sendi løgmaður út eina tøk, har hann av fjølmiðlunum velur Kringvarpið fram um hinar miðlarnar, sum gjørdi minst líka stóra nyttu – um ikki størri, enn Kringvarpið.

Eftir at starvsfólkini í Miðlahúsinum fóru í jólafrí tollaksmessudag til ódnin hasaði av annan jóladag – hava tey skrivað 82 greinar á in.fo um ódnarveðrið – tað

eru ávaringar frá løgregluni og bjargingarfólkom, avlýsingar frá Standferðslu og Atlantsflog og frásøgnir um skaða, veðurforsøgnir og annað.

Umframt at bera tíðindi var hetta eisini gjørt fyri at kunna fólk og ávara fólk í móti at taka óráð fyri, nú ódnarveðrið leikar.

Tey í Kringvarpinum eru ófør, men tey sendu altso bara í nakrar fáa tímar jóladag.

– Sjálvandi áttu tey at sent, til ódnarveðrið var av annan jólamorgun.

Uttan at siga ov nógv, so halda sjálvi, at vit eisini áttu tøk uppiborna frá løgmanni.